Kooskõlastustabel

I KOOSKÕLASTUSRING (24.09-30.10.2024)			
Nr	**Ettepaneku esitaja/ kooskõlastaja**	**Märkus, ettepanek või kommentaar**	**MKMi seisukoht**
1.	**Eesti Kaitse- ja Kosmosetööstuse Liit (EKTL)**	EKTL esindaja osales eelnõu ettevalmistamise töörühma kohtumistel. Arutelude käigus tehti olulisi samme tasakaalustatuma ja läbimõelduma teksti suunas, kuid siiski on lahendamata jäänud mõned küsimused, mida EKTL esindaja ka kohtumiste jooksul esile tõstis. Toome välja mõned peamised probleemkohad: **1. Kosmoseobjekt** Kosmoseobjekti definitsiooni sõnastus eelnõus ei ole üheselt mõistetav. Praegune sõnastus jätab mulje, et satelliidi alamsüsteemid või last võivad olla eraldiseisvad kosmoseobjektid, millele kosmoseseadus kohaldub. Kosmoseseaduse töörühmas jõudsime järeldusele, et alamsüsteemid või last ei ole eraldiseisvad kosmoseobjektid kosmoseseaduse mõttes, kuid kosmoseobjekti definitsiooni sõnastus ei anna seda selgelt ja üheseltmõistetavalt edasi. Palume definitsioon ümber sõnastada selliselt, et see oleks lugejale õigesti ja üheselt mõistetav.	Osaliselt arvestatud. Eelnõus muudatust ei tehta, kuid antud teemat on selgitatud seletuskirja § 4 (terminid) juures: kosmoseobjekti alamsüsteemid ja last ei ole eraldiseisvad kosmoseobjektid ega vaja eraldi registreerimist, v.a juhul, kui last/alamsüsteem eraldub ja muutub iseseisvaks objektiks.
		2. Kindlustus Kindlustajad maksid 2023. aastal välja hüvitisi suuremas summas kui nad kogusid kindlustusmakseid. See on põhjustanud kosmoseobjektide kindlustusmaksete hüppelise tõusu. Eesti seaduse eelnõu on kindlustuse teemal võtnud eeskuju mõne teiste riikide seadustest ning määranud minimaalseks vastutuskindlustuse summaks 60 miljonit eurot. Kõrgema riskitasemega kosmoseobjektide puhul on kindlustus hädavajalik ja oluline ka käitleja seisukohalt, kuid teema käsitlemine eelnõus tuleks paremini läbi mõelda.	Arvestatud osaliselt. Eelnõus on säilitatud vastutuskindlustuse alampiir 60 000 000 eurot, kuna kosmosetegevusega seotud kahjud võivad olla väga suure ulatusega ning riigil lasub rahvusvahelise õiguse alusel vastutus Eesti jurisdiktsioonist lähtuva kosmosetegevuse eest. Samas on kommentaaris

		Satelliitide omanike ja käitajate jaoks on praktikas väga oluline aastase kindlustusmakse suurus. Paari aasta eest võetud kindlustuspakkumise kohaselt oli aastane kindlustusmakse viiekohaline summa, kuid viimase pakkumise kohaselt on see tõusnud kuuekohaliseks. Fikseeritud minimaalse vastutuskindlustuse summa seadusesse kirjutamine võib tekitada olukorra, kus meie ettevõtete võimalused kosmoses tegutsemiseks sõltuvad oluliselt kindlustusturu hetkeseisust, mille kõikumisi on raske prognoosida. Vähemalt 60 miljoni euro ulatuses kindlustamist nõuab ka Soome, kuid ühe erandina on võimalik kindlustuskohustusest vabastada madala riskitasemega missioone. Teise erandina on võimalik kindlustamisest vabastamine juhul kui mõni muu kindlustus katab olulises osas operaatori ja riigi vastutust. Teised kindlustuse alammäära sätestanud riigid on seega jätnud endale paindlikkust, mida soovitame ka Eesti seaduses teha. Levinud on kindlustusnõude sidumine missiooni riskitasemega. Teise variandina võiks kaaluda minimaalse kindlustussumma vähendamist, kuid pole selge, mil määral selline muutus kindlustusmakset praktikas mõjutaks. Kui alates ESTCube-1 tudengisatelliidi missioonist on Eesti ühiskonnas juurutatud suhtumist, et kosmoses tegutsemine on jõukohane igaühele ja seda saab teha olemata väga rikas, siis näiteks kuuekohalise kindlustusmakse tasumine igal aastal seaks sellele entusiasmile piiri. Arvestades, et praegu Eestis kosmosemissioone ettevalmistavad ettevõtted on vähem kui 10-20 töötajaga ambitsioonikad iduettevõtted, oleks väga suurte kindlustusmaksete tasumine kahtlemata rahaliselt väga suur väljakutse. Eriti keeruline oleks kindlustusnõude täitmine tudengite arendatud satelliitidel, ning siiani on kõiki Eesti kosmosesse jõudnud satelliite arendatud ja käitatud just tudengite ja ülikoolide koostöös.	tõstatatud paindlikkuse vajadust arvestatud § 25 lg 1 p-s 2 sätestatud erandiga, mille kohaselt võib pädev asutus väiksema riskiga või piiratud ulatusega kosmosetegevuse puhul vabastada taotleja vastutuskindlustuse nõudest osaliselt või täielikult või kehtestada kindlustuslepingule eritingimusi. Seeläbi on võimalik arvestada nii konkreetse missiooni riskitaset kui ka kosmosetegevuse eripära, sealhulgas teadus- ja arendustegevuse ning väiksema riskiga projektide puhul. Eelnõu ja seletuskirja on vastavalt täiendatud.
		3. Taotlusele lisatavad dokumendid	Arvestatud osaliselt. § 15 lõikes 1 nimetatud sise-eeskirjade all on peetud silmas käesoleva seaduse §-s 10

		§ 15 lõike 2 kohaselt lisatakse kosmosetegevusloa taotlusele sise-eeskirjad. Juhul, kui siin on mõeldud ainult paragrahvis 10 kirjeldatud sise-eeskirju, võiks siin olla juures viide vastavale paragrahvile. Sama paragrahvi lõike 5 kohaselt lisatakse taotlusele: andmed, mis tõendavad võrgu- ja infosüsteemi ning kosmosetegevuse juhtimiskeskuse turvalisuse tagamist vähemalt küberturvalisuse seaduses sätestatud ulatuses seoses kavandatava kosmosetegevusega. Millisel kujul andmed seda tõestada võiksid? Kas pädev asutus TTJA peab olema võimeline neid andmeid tõlgendama, et hinnata vastavust küberturvalisuse seadusele? Samuti nõuab sise-eeskirjades sama temaatikaga tegelemist § 10 lõige 2 punkt 4. Kas ei ole siin tegemist samade andmete topelt küsimisega? Teeme ettepaneku § 15 lõike 5 kustutamiseks.	sätestatud sise-eeskirju. Sõnastust on vastavalt täpsustatud. Küberturvalisusega seotud nõuded on eelnõu koostamise käigus koostöös RIA-ga üle vaadatud. Eelnõust on eemaldatud varasem eraldi dokumentide esitamise nõue võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse tõendamiseks. Küberturvalisuse nõuded tulenevad käitajale KüTS-ist ning nende täitmise üle teostab järelevalvet RIA KüTS-is sätestatud alustel ja ulatuses. Seetõttu ei nõuta kosmosetegevusloa taotlemisel TTJA-le eraldi KüTS-i nõuete täitmist tõendavate dokumentide esitamist.
		4. Üleminekusätted § 62 lõige 1 kohustab isikuid, kes on kosmoseobjekti juba kosmosesse lennutatud, esitama registreerimistaotluse seaduses sätestatud korras. Kuna kunagi minevikus satelliidi üles saatnud organisatsioonid ei saanud näha ette sellise kulu tekkimist, tundub ebaõiglane neilt selle kulutuse tegemist nüüd nõuda, eriti arvestades, et mõned nendest satelliitidest ei ole orbiidil ja ükski ei ole hetkel opereeritav. Soovitame minevikus üles saadetud satelliitide registreerimise riigilõivust vabastada. **Kokkuvõte**: Kosmoseseadus muudab kosmoses tegutsemise ettevõtete ning ka riigi jaoks varasemast keerulisemaks ja kallimaks, kuid samas aitab tagada riskide	Arvestatud: kõnealune säte on eemaldatud.

		maandamist nii missiooni kui ka riigi jaoks. Eesti ettevõtted on huvitatud kosmoses tegutsemisest ning tervitame kosmoseseaduse koostamist. Praegune tekst vajab põhjalikku analüüsi ning mitmete ülal mainitud muudatuste tegemist.	
2.	**Tudengisatelliidi SA**	**Ettepanekud §20 tingimuste osas:** 1) Kui soov on rõhuda teadus- ja arendustegevuse eesmärki siis pakuks me välja midagi järgnevat: "*Selleks, et kindlustada, et kosmoseobjekti lennutatakse teadus- ja arendustegevuse eesmärgil tuleb satelliidi tiimi poolt avaldada vähemalt üks ETIS kategooria 1.1. or 3.1 artikkel enne raketistarti ja üks selline artikkel missiooni lõpetamisel, kus kirjeldatakse missiooni teadus- ja arendustegevuse tulemusi.*" https://www.etis.ee/Portal/Classifiers/Index/28? 2) Kui soov on rõhuda sellele, et missioonid oleks ohutud (et poleks ntks vaja kindlustust) siis pakuks me välja midagi järgnevat: "*Pädev asutus võib kohaldada erandeid kui esitatakse tõendeid, et kokkupõrke oht lennutatava kosmoseobjekti ja teise orbiidil oleva kosmoseobjekti vahel on väiksem kui 1 / 1000 terve kosmosetegevuse jooksul ja tõenäosus, et kosmoseobjekt või selle osad ei põle täielikult atmosfääris on väiksem kui 1 / 10 000*"	Arvestatud. Erandit on eelnõus ümber sõnastatud vastavalt eri osapoolte tagasisidele, ka Tudengisatelliidi SA ettepanekut arvesse võttes.